

کاری خەم لایەری ھونەری

کاریکاتێر. ھەندران خۆشناو

رێژنامەی خولاو بە شۆوێهەکی گشتی و رێژنامەی گشتگیر بە شۆوێهەکی تایبەت، ھەرۆک رێژانی ھەفتە وایە، شەش رێژ ئیشکردنە و رێژێک پشوو، وایاو ھە رێژنامە لە چەندین لایەنەکانی پێ لە بابەتی دیکاری جیاوازی، و یەک لایەنەکانی خەم لایەری پێکدەت، کە دوای لایەنەکان، کە چەندین ھەواکانی سوکی ناوێکێک خۆش، یان چەندین گەمە جیاوازی وەکو وشە یەکتربەکان و وشە ونبووکان و یارییە ھاوشۆوکانی تر، یان چەندین نیگاری کاریکاتێری پێکەنیناوی لەخۆدەگرێت، لەم لایەنە کاریکاتێرییە، ئەو کاریکاتێرانە تێیدا بۆاوەکرێنەو کە مەبەست لایانەو پێکەنینە و ھیچی تر نا.

کاریکاتێری بۆاوەکرێت لە لایەنەکانی کات بەسەبردن و خەم لابردن، دەبێت بابەتەکی وا نەبێت گران بێت لەسەر خۆنەران، ھەتا خۆنەر خۆشی بەدەست بێت، نەک سەرچاوەیەکی دیکە بۆ ھزر ماندووکردن، ئەمەش مانای ئەوە نیە کە رێژنامەگیری نا بێت کاریکاتێری دیکاری بۆاوەکاتەو، کە ھەندێکێک وایە بە ھەتێگەشتوون، ئەم کاریکاتێرانە شۆونی تایبەتی خۆیان ھەیە لە رێژنامەگیریدا، بەبێ ئەگەر مەبەست لە کاریکاتێرە کە پێکەنین و خەم لابردن بێت، نابێت بابەتەکی دیکار و ئاوازی بێت، چونکە ئەو بابەتەکان جێگایان لەم لایەنەکان نیە، کات بەسەبردن و گوزەرانی کاتێکی خۆش شتێکی لاوەکی نیە لە ژبانی مێژویدا، بەبۆکو شوێنێکی گەرمی ھەیە لە کاتی مێژویدا، مێژوێک ھەرچەند کاتەکانی پێ بن لە کار، پێویستی بە ھوانەو و ھەسانەو و رابواردن و خەم لابردن ھەیە، کە مێژوێک لە کاریکاتێری پێکەنیناوی دەستی دەکەوێت، ئەمە نابێت ھەکانی کات بەفێڵدانی و گەمە و کات بەسەبردن بێت سێفەتی ژبانی، بەبۆکو بە ھوانەو وایێکە دەکات ژەمێکی نوێ لە چالاکی دەست بکەوێت لە کاتی دەست بەتێیدا، بەمەش لەلایەن کاتە دەست بەتێکە کوشت و لەلایەکی دیکەشەو تەمۆچێکی دەروونی دەستکەوت، لەلای سێمیشەو ھوانەوێکی ھزری دەستکەوت، بێیە تەماشاکردنی خەملاوەری وەکو شتێکی لاوەکی بەبۆی ئێمەو دیدگەییەکی ھەبێت.

سەرەبۆی ئەمە کاریکاتێری پێکەنین لە لایەنەکانی خەملاوەریدا، لە جێرەکانی تری یارییە خەملاوەریکاندا بەکاردێت، وەکو یاری دێزینەو جیاوازییەکان، سەرەبۆی ئەوەی کرداری خەم لابردن،

يارمه تی تا قیکردنه وهی خـراییی بیرکردنه وه و بهـهـزی تـبینیکردن ده دات، به مهش کارکی دیکه بـجگه له خه ملابردن جـبهـجـ ده کات، ئه ویش تیژکردنه وهی زیره کی و راهـنانی هزر و چه ندین شتی تر.

چه ندین شـوهی یاری دـزینه وهی جیاوازییه کان هه یه، به ناوبانگترینیان ئه وه یه که دوو نیگاری به ته واره تی هاوشـوهی یه کن، له چه ندین ورده کاری ورد نه بـت، که ده بـت خوـنهر له ماوه یه کی دیارکراودا له خوله کـک یان دوو خوله ک ئه و جیاوازیانه بدـزـته وه، به گوـرهی ژماره ی جیاوازییه کان له نـوان هه ردوو نیگاره هاوشـوه کاندا، یان چه ند وـنه یه ک بـاوده کرـته وه له هه ندـک شت به یه کده چن، بهـام دووانیان به ته واره تی به یه کده چن، و خوـنهریش ده بـت ئه و دووانه بدـزـته وه له ماوه یه کی کورتی دیارکراودا، چه ندین یاری خه ملاهر و تا قیکردنه وه کانی خـراییی تـبینی تریش، که به شـوه یه کی فراوان له رـژنامه کاندا بـاون.

دووباره دـنیاتان ده که یه وه که واه ئه و ئه رک و کارانه ی کاریکا تـر، به ته نیا په یوه ست نیه به کاریکا تـره وه، بهـکو هاوبه شه له نـوان کاریکا تـر و جـره کانی تری هونه ریی و ئه ده بی و شـوه کاریدا، جـبهـجـ ناکرـن به بـ ئه م جـرانه ی تر، بـیه ئه م دابه شکردنه ی ئه رک و کارانه ئـژه ییه، له وانه یه چه ندین ئه رک و کاری دیکهش هه بن که به لاوه مان ناوه، چونکه پـمان وابوو که گرنگ نین، یان له وانه یه ره گه زه کانی ئه رک و کارمان تـدا نه دیتوون.

دـ سا بـسـر شـشی تـونس و
میسـردا، ئـی دـربـارـی
گـانـکاری شـشـگـرا نـل
ئـستادا چی؟ .. موئـیـد ئـحمـد

دـ سا بـسـر شـشی میسردا تـدـپـپـت، کـل (۲۵) ی کانونی دووـمی (۲۰۱۱) دا بـرپابوو، وـ زیاتر لـ مانگـک پـش ئـمیش، شـشی تـونس ووی دابوو. ئـم دوو شـشـ بـ زـربـی وـاتانی “جیهانی عـرـبی” و

[illegible]

ئەزموون وەرگرتن لەم شەشەش و ئا پەنەندە جەماوەریانە و تەگەشتن لە داینەمەکی گەنجان و پەرەسەکی شەشەشگەنەکی بەگشتی لەم ناوچەیدا، بە بزوتنەوی شەشەشگەنەکان و پەنەنەتاریای سەشیالەست زەرگەنگە. ووداو شەشەشگەنەکانی تونس و میسر بەتایبەتی، بەرجەستە بوونی پەنەسەکی گەنەکی شەشەشگەنەکانە بوون، کە لە ئەنجامی پەرەسەندنی ناکەکی ئەبووری و کەمەلەتی و سیاسەتی کەنی سیستەمی سەرماوەداری و مەملەنەکی چەناپەتینی کەمەگەکان سەرپاوەندە.

سیستمی نڊوڊ وٽ ۽ ٽي و ڀيڻ ۽ نڊي ۽ ڪاٺي سڙما ۽ ٻي جيهاني، ٻي ٽيڪا، ۽ ٻي ٻي بنا ۽ ڊا، ڀيڪ وٽ ۽ سٽراون و ٻي ڪهڙي ڪراون ٻي ٽاسٽي جيهاني و ناوچ ۽ ڀيڻ، هڙ ٻي و ڀيڻ ش، وودا و مڙو و ڀيڻ ڪاٺي ٽي و ماو ۽ ٻي ٻي ٽي ڪاٺي ٽي م زنجير جيهاني و ناوچ ۽ ڀيڻ ڀيڪ وٽ ۽ سٽراو ۽ ٽا بووري و سياسي ڊا ٽي گوز ۽ را و ٻي ٽي ڊو.

ئەم ۋوداوانى لى ناو دىنى دىنەي سەردەم و ناكەيەكانى و پەيوەندىەكانى سەرمایەدارى ھاوچەرخدا سەریان ھەدا ، بەبەم لى ناوچەيەكدا كە تايبەتمەندى سىياسى و كەمەلەيەتى ھەيە، كە بەرژوازى قەومى و ئىسلامى و ئوتە سىياسى و فەكرىەكانى و ئۆمە ئىستېدادى و سەركوتگەرەكانى زا بىوون، وە لى ئىستاشدا زەن، بەسەر ۋەندەكانى ژيانى سىياسى و كەمەلەيەتى و ئابورى و سەربازى و ئايدەلەژى ئەم ناوچەيەدا. ئەم شەپەلە شەكەلەنەيە لى تونەس و مىسەر، بە سىروشتى، پەكھاتەي سىياسى و كەمەلەيەتى و فەكرى سەروەرى بەرژوازى قەومى و ئىسلامى و نەيە- لىبراى لى تەواوى ناوچەكەدا لەرزەندە، و پەپەين و نەزەيەتى لى چەندەن ۋەتەدا سەرىھەدا.

کارکنان و سروشی گشتگیران و ناوچه‌گیران و ناوچه‌گیرانی پهن‌سای گوانی
 شش‌شگانه، و سروشی نینت‌رناسید نالیستی خ‌باتی چینای‌تی
 پرلیتاریا دژی ت‌واوی سیستمی س‌رمای‌داری و ئ‌و ژ‌م
 سیاسیان‌ی که ل‌ ناوچه‌ک‌دا د‌پار‌زن، ب‌ ئاشکرا ل‌ گرن‌ترین
 و‌ستگ‌ی ووداو ش‌شگ‌بی‌ ج‌ماو‌ری‌کان‌ی س‌رد‌مدا خ‌یان
 د‌ربری، که ل‌ ماو‌ی چ‌ند ه‌فت‌ی‌ک‌دا دوو ژ‌می ئیستبدادی ل‌
 تونس و میسر ه‌ناخوارو، کاریگ‌ری‌کان‌ی ش‌پ‌لی ش‌شگ‌بی ل‌
 ناو‌خ‌ی ناوچه‌ک‌دا ن‌و‌ستا، چونک‌ ل‌ ئ‌وروپا و ئ‌مریکاشدا
 ن‌نگیدای‌و، و ن‌ا‌زای‌تی ج‌ماو‌ری ل‌ دژی ت‌یژیکی ب‌رژوازی
 مش‌خ‌ری حاکم س‌ری ه‌‌دا، که ژپانی ج‌ماو‌ری ل‌م و‌ا‌تان‌دا

کەنتەڤەردوو، و بزووتنەوی لاوان دروست بوو بە دژی مشەخەرائی
بەرژوازی ١٪ و کەنتەرەپیان بە سەرژیان و چارەنووسی ٩٩٪
دانێشتوان.

ژەهەباتی ناوێکەست و وەتانی "جیهانی عەرەبی" تەنها ئێقەکانی
سەرمايەیی جیهانی سەردەم و تەقە فرە پەيوەندیەکانی نین، بەکو
ناوەندی مەملانەیی جیە-ستراتیجی و جیە-سیاسی نەوان دەوێت
ئیمپریالیستی جیهانیەکان و زەهەزە ناوچەییەکانیش. ئێو ئێم
مەملانە جیە-پەلەتیک و ستراتیژی جیهانی و ناوچەییەکان کە عەراقی
کردە ناوەند و مەیدانەک بە ئێنجامدان و بەردەوامی بەرژووێندی
سیاسی و ستراتیژی هەزە ئیمپریالیستیەکانی ئێژناو بە ئابەرائی
ئەمریکا، بە دیاریکراوی لە دواي جەنگی یەکەمی کەنداو و
گەماردانی ئابووری و پاشان جەنگی دووێمی کەنداو و داگیرکردنی
عەراق لەلایەن ئەمریکاو.

سەیرەکی بارودەخی سیاسی و ئەوندە ئابووریەکان و جوێی سەرمايە لە
ناوچەکەدا، لە دەسایە مەوبەرەو و تا ئێمە، بە وونی بەمان
دەردەخات کە ئێمە ناوچەیی تەنها یەکێک نیە لە مەبەندە گرینگەکانی
سەرمايەیی جیهانی و ناوچەیی و سەرچاوەییەکی سەرەکی دا بینکردنی نەوت
لە ئاستی جیهانیدا، بەکو شەینەکان کە پەيوەندی توندوتەڵی پەرەسە
سیاسی و مەملانە جیوستراتیژی سەردەمی ئیمپریالیزم بە پەرەسە
کەسەکی سەرمايە و جیە-ئابووریو نیشان ئەدا، لە توندترین
قەیرانی وەرچەرەخانی سیاسی و سەربازیدا کە ناوچەکان لە ماوی دە
سایە ئابردوودا بەخەییو دیوو، سەرمايە لە گەش و کەسەبوون بە
ئێژای بەرز نەوێستاو بەتایبەت لە ناوچەیی کەنداودا.

بەرژوا دژە شەڕی ناوێ و ناوچەیی و ئیمپریالیستی، توانیان ئەو
بزووتنەو شەشگەتە جەماوەریی ژەهەباتی ناوێکەست کە دەسایە
لە مەوبەر دەستی پەکرد، پاشەکشە پەبەکان و لە زەر و وەتەدا
بیخەنەن، و توانیان سوریا و یەمەن و عەراق بەکەنە گەتەپانی
مەملانەیی جیە-پەلەتیک و جیە-ستراتیژی وەرەنەکان، کە سەدان هەزار
گیانی بەتاوان و بریندار و چەندین ملیەن ئاوارەیی لەکەوتەو. عەراق
و سوریا بوونە گەتەپانی دەسەلاتداری و تیرر و کوشتاری فاشیزمی
ئێسلامی داعشی و قاعیدە، کە داعش لە ماوەیەکدا، کەنتەرەلی خەیی بە
سەر یەک لەسەر سەیی خەیی عەراق و بەشەکی زەری سوریا دا سەپاند.

دەوێتی بورژوا ئیمپریالیستی ووسیا دەستیوەردایە ئێمە مەملانە جیە-
پەلەتیک و ستراتیژی بە قازانجی خەیی و ئێمە ئێسەدی تاوانبار.
هەر وەها مەملانەیی نەوان جەمسەر ئێقلیمیەکان، ئێران و سعودیە،
چەتر بوو و کارەسات و کوشتاری گەورەیی دروستکرد لە یەمەن و
سوریا و عەراق. تورکیاش، کە یەکێک لە کەسەکانی فاشیزمی داعش و

قاعید، دښتی وږدایږ سوری و لیبیا و کوردستانی عـراق و شـنډکـانی تر، بـکـورتی، مـلـمـلـانـی جیـپـلـتیکـی و سـتراتیژـی و ئیمپریالیستی و ناوچـی، وواتانی ناوچـکـی قوم کرد بـ ناو بـبارک لـ خوښ و دـریایـک تراژیدیای کـمـایـتی گـور، لـوانـ کـیلـکردنی ژنان و لـناوپردنی یـزیديـکان بـ شووـیـکی و حـشیانـ کـ وښی کـم لـمژووی هاوچـرخدا.

پاش دـ سا هـشتا هـز بـرژوا-ئیمپریالیست و ناوچـیـکان و مـلـمـلـانـکـان، و ټـمـ ئیستبدادیـکان و فاشیزمی ناسیونالیستی و ئیسلامی، کـنترـی ژیا نیسانـکان و دـخی ناوچـکـ دـکـن. لـ ناو ټـموو کـنـپـرسـتی، سیاسـی، خنکاندن، فاشیزم، ټـمـ سـرکوتگـرکان ومیلیتاریزم و شـنـکان، ټـقـیـکی تـریش تـواوکـری ټـم تابلـی، ټـویش ټـوتی ئیسلامی تـیرـریستی داعش و ټـلقاعید و ټـوانی تر کـ دـکی ژـهراوین لـ کـلـکـی کـمـگـ هاوچـرخـکـانی ټـهـاتی ناوټـاستدا، و لـلـلـایـن دـسـاتی ئیمپریالیستی و ناوچـیـو، بـتایبـتی سعودی، قـتـر، ئیمارات و تورکیا و بـهـز ټـکرین و پو و پارـیان پـئـدر. ټـم جگـ لـ چـتـ میلیشیای ئیسلامی سیاسی شیعی و ټـو کوشتارانـی لـ عـراق و سوری و ټـران و لوبنان و یـمـن ټـنجامی دـدن کـ لـلـایـن کـماری ئیسلامی تاوانبار و دارایی و ئیمکانیاتیان دـرخوارد دـر و سـرپـرشتی ټـکـن.

بـمـ ټـم تابلـ تاریک، دیارد سیاسی و سـرـبازی و فیکریـکان و دیاردکـانی مـلـمـلـانـی نـوان هـز و جـمـسـر جـراجـرکان و ټـنگدانـوی واقعی سیستمی سـرمايـداری و ناکـکـیـکانی کـ کـنترـی ژیان و چارـنوسی چـند سـد ملیـن کـسی دانیشووی ټـم ناوچـیـکردو. پـرـسـی گـانکاری کـ دـسا لـمـوبـر دښتی پـکرد، هیشتا لـژـر وـرانـی ټـو هـموو وـرانکاریـدا، کـ بورژوازی ئیمپریالیستی و بـرجوازی ناوچـی و ناخـی فـراهـمیان هـنا، بـشووی جـراوچـر بـرد وام و ناوـستـت، ناوـستـت چونکـ پـسـی کی میژووی و بـرهـمی پـرسـندنی ناکـکی چینایـتیـکانی سیستمی ئابوری و کـمـلـایـتی سـرمايـداری و بـریـکـوتنی، هـر رـژ و ساتی، پـیوـندی سـرمايـ و ستراکچـر ساسی سـرکوتگـرانـکـی و خنکاندن فیکریـکـی، لـگـ ژیا نی سانـمـلیـن ئیسانـی ټـم ناوچـی، کـ بـ دښت هـزاری و بـکاری و برسـتی و هـراسان بوون، و بـ دښت زـم و زـری ټـم سیاسـیـکان و هـز تـیرـریست و میلیشیای و سـتـمکار کـانیا و، دـنا ټـن.

خـپـشاندانـکـانی سا لـانی ۲۰۱۵ و ۲۰۱۸ و دواتر اپـیـنی ټـکتـبـری ۲۰۱۹ ی عـراق، و ناټـرایـتی لـ لوبنان، ټـران، سودان و جـرائیر،

